

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę. Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

1. Sprawozdania finansowe jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości:
 - a) muszą być sporządzane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości,
 - b) **mogą być sporządzane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości,**
 - c) mogą być sporządzane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości o ile taką decyzję podjął kierownik jednostki.

2. Tworzony przez jednostkę zakładowy fundusz socjalny wykazywany jest w bilansie:
 - a) w pasywach w kapitałach własnych,
 - b) **w pasywach w grupie zobowiązań krótkoterminowych,**
 - c) w pasywach w kapitałach własnych w pozycji „Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe”.

3. W MSR generalną zasadą jest, że w przypadku dobrowolnej zmiany zasad (polityki) rachunkowości w sprawozdaniu finansowym, z uwzględnieniem zasady istotności:
 - a) zmianę stosuje się od okresu sprawozdawczego następującego bezpośrednio po okresie, w którym wprowadzono tę zmianę,
 - b) jednostka nie musi stosować zmiany dla żadnego prezentowanego okresu, który rozpoczyna się przed okresem rocznym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje zmianę,
 - c) **zmianę stosuje się retrospektywnie, ujawniając dane na koniec bieżącego i poprzedzającego okresu.**

4. Roczne sprawozdanie finansowe oddziału przedsiębiorcy zagranicznego w świetle przepisów ustawy o rachunkowości uważa się za zatwierdzone:
 - a) jeżeli zostało zatwierdzone zarówno sprawozdanie finansowe przedsiębiorcy zagranicznego, jak i sprawozdanie finansowe oddziału,
 - b) jeżeli przedsiębiorca zagraniczny poinformuje o takim zatwierdzeniu właściwy dla oddziału zagranicznego urząd skarbowy,
 - c) **jeżeli zostało zatwierdzone sprawozdanie finansowe przedsiębiorcy zagranicznego, które obejmowało dane sprawozdania finansowego tego oddziału.**

5. Która z poniższych odpowiedzi, wymieniających zdarzenia występujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego, zawiera wyłącznie takie zdarzenia, które w myśl MSR klasyfikuje się jako niewymagające korekty w sprawozdaniu finansowym:
 - a) istotne połączenie z inną jednostką, ustalenie przychodów ze sprzedaży majątku zbytego przed końcem okresu sprawozdawczego, zasadnicze zmiany cen aktywów,
 - b) **zniszczenie istotnego składnika majątku przez pożar, ogłoszenie zamiaru zaniechania działalności, zbycie kluczowego aktywa,**
 - c) duże zmiany kursów walutowych, udzielenie jednostce zależnej poręczenia o istotnej wartości, niewypłacalność dłużnika dotycząca należności występującej pod koniec roku.

6. Dokonane przez jednostkę w oparciu o odrębne przepisy, wypłaty z zysku bieżącego roku obrotowego wykazywane są:
 - a) jedynie w informacji dodatkowej sprawozdania finansowego,
 - b) w bilansie w pozycji pasywów „Zysk (strata) netto” w kwocie pomniejszonej o dokonane wypłaty zysku roku obrotowego, za który sporządzane jest sprawozdanie finansowe,
 - c) **w bilansie ze znakiem ujemnym w pozycji pasywów „Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)”.**

7. Zarząd Spółki Gold SA uznał, że zastosowanie określonego przepisu ustawy o rachunkowości nie pozwoli Spółce na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego. W takiej (wyjątkowej) sytuacji Spółka Gold SA:
- nie stosuje tego przepisu, przy czym w informacji dodatkowej powinna uzasadnić przyczyny jego niezastosowania oraz określić wpływ, jaki niezastosowanie przepisu wywiera na obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki,**
 - musi zastosować przepis ustawy, zaś w informacji dodatkowej powinna określić wpływ jaki niezastosowanie przepisu może wywrzeć na obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki,
 - może nie stosować tego przepisu o ile może zastosować konkretny MSR regulujący przedmiotową kwestię.
8. Spółka Szafir SA stosująca ustawę o rachunkowości posiada udziały w spółce Agat Sp. z o.o. zaklasyfikowane jako inwestycje zaliczone do aktywów trwałych. Wzrost wartości udziałów w Agat bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem ich wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, do wysokości tych kosztów Szafir powinna ująć:
- w kapitale z aktualizacji wyceny,
 - jako pomniejszenie kosztów finansowych,
 - jako przychody finansowe.**
9. W przypadku, gdy jednostka uprzednio niestosująca Krajowych Standardów Rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdań finansowych zgodnie z ustawą o rachunkowości postanowiła włączyć je do przyjętych zasad (polityki) rachunkowości to skutki pierwszego zastosowania Krajowych Standardów Rachunkowości traktuje jako:
- zmianę przyjętych zasad (polityki) rachunkowości,**
 - zmianę szacunków,
 - korektę błędów.
10. Zgodnie z MSR jako zysk ze sprzedaży składnika aktywów niematerialnych, którego wartość była aktualizowana w drodze przeszacowania ujmuje się:
- różnicę między wpływami netto ze sprzedaży składnika aktywów niematerialnych a jego kosztem historycznym,
 - różnicę między wpływami netto ze sprzedaży składnika aktywów niematerialnych a jego wartością bilansową,**
 - różnicę między wpływami netto ze sprzedaży składnika aktywów niematerialnych a jego wartością bilansową powiększoną o pozostałe saldo wyceny dotyczące tego składnika aktywów ujęte w kapitale własnym.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

GDR S.A. (dalej: Spółka) jest emitentem papierów wartościowych, którego akcje są notowane na alternatywnym rynku NewConnect i zajmuje się produkcją gier komputerowych. Nie jest jednostką zainteresowania publicznego. Spółka prowadzi księgi rachunkowe zgodnie z ustawą o rachunkowości. W związku z obowiązkiem sporządzenia sprawozdania finansowego na dzień kończący rok obrotowy 20X0 (rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym), główny księgowy Spółki zdecydował o ujęciu i prezentacji w sprawozdaniu wskazanych poniżej operacji w określony sposób.

Dyspozycje:

W kolumnie 3 w tabeli zamieszczonej w Rozwiązaniu zadania proszę ocenić, czy wskazane decyzje głównego księgowego Spółki dotyczące ewidencji oraz sprawozdawczości finansowej za 20X0 r. są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa (zakreślając odpowiednio zgodne lub niezgodne). W każdym przypadku odpowiedź uzasadnij.

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Decyzje głównego księgowego	Ocena zgodności z obowiązującymi przepisami prawa (zgodne/ niezgodne)
1	2	3
1.	Skutki wzrostu wartości posiadanych na dzień bilansowy przez Spółkę inwestycji krótkoterminowych ponad cenę ich nabycia, które Spółka wycenia w wartości godziwej, odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny.	<p style="text-align: center;">zgodne / <b style="color: red;">niezgodne</p> <p style="text-align: center;"><u>Uzasadnienie:</u> art. 35 ust. 3 ustawy o rachunkowości</p> <p style="text-align: center;"><i>Art. 35.3. Skutki wzrostu lub obniżenia wartości inwestycji krótkoterminowych wycenionych według cen (wartości) rynkowych zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych (...).</i></p>
2.	Spółka całość należności z tytułu dostaw i usług – niezależnie od terminu ich wymagalności, w tym należności wymagalne na dzień 15.01.20X2 r. – ujęła w bilansie w krótkoterminowych należnościach z tytułu dostaw i usług (B.II.3.a) w aktywach w bilansie).	<p style="text-align: center;"><b style="color: red;">zgodne / niezgodne</p> <p style="text-align: center;"><u>Uzasadnienie:</u> art. 3 ust. 3 pkt 18 lit. c ustawy o rachunkowości</p> <p style="text-align: center;"><i>Art. 3.1.18.c). Należności krótkoterminowe – obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.</i></p>
3.	Spółka zakupiła należność od strony trzeciej za 10% jej wartości nominalnej. Na dzień bilansowy Spółka wyceniła tę należność w kwocie nominalnej, a różnicę pomiędzy ceną nabycia a wartością nominalną zaprezentowała w przychodach przyszłych okresów (pozycja B.IV.2 w pasywach w bilansie).	<p style="text-align: center;">zgodne / <b style="color: red;">niezgodne</p> <p style="text-align: center;"><u>Uzasadnienie:</u> art. 7 ust. 1 oraz art. 28 ust. 1 pkt 7 ustawy o rachunkowości</p> <p style="text-align: center;"><i>Art. 7.1. Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Art. 28.1.7. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w następujący sposób: - należności (...) – w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności (...)</i></p>

Sprawozdania finansowe i ich analiza

		Tym samym należność powinna zostać wyceniona w kwocie wymaganej zapłaty (z ewentualnym uwzględnieniem zasady ostrożności) czyli w cenie jej nabycia, a różnica pomiędzy ceną nabycia a wartością nominalną powinna zostać wyksięgowana z przychodów przyszłych okresów z pasywów w bilansie.
4.	Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych wykazywany jest w pasywach bilansu w zobowiązaniach krótkoterminowych wobec pracowników Spółki (pozycja B.III.3.i w pasywach w bilansie).	<p>zgodne / niezgodne</p> <p>Uzasadnienie: art. 46 ust. 4 ustawy o rachunkowości</p> <p><i>Art. 46.4. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz inne fundusze tworzone na podstawie odrębnych przepisów, niezaliczone do kapitałów (funduszy) własnych, wykazuje się w pasywach bilansu w grupie zobowiązań jako fundusze specjalne (pozycja B.III.4 w pasywach w bilansie)</i></p>
5.	W związku z przeprowadzoną w 20X0 r. emisją akcji, Spółka poniosła koszty jej emisji (opłaty notarialne, sądowe oraz podatek od czynności cywilnoprawnych), które odniesiono na kapitał rezerwowy.	<p>zgodne / niezgodne</p> <p>Uzasadnienie: art. 36 ust. 2b ustawy o rachunkowości</p> <p><i>Art. 36.2b. Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego zmniejszają kapitał zapasowy spółki do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostałą ich część zalicza się do kosztów finansowych.</i></p>
6.	Spółka w 20X0 r. przeksięgowała jednym zapisem cały kapitał z aktualizacji wyceny na pozostałe przychody operacyjne. Kapitał z aktualizacji wyceny dotyczył w całości środków trwałych, jakie uległy aktualizacji w 1995 r., gdzie – w wyniku ostatniej inwentaryzacji – okazało się, iż wszystkie ww. środki trwale zostały już zlikwidowane.	<p>zgodne / niezgodne</p> <p>Uzasadnienie: art. 31 ust. 3 i 4 ustawy o rachunkowości</p> <p><i>Art. 31.3. Wartość początkowa i dotychczas dokonane od środków trwałych odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe mogą, na podstawie odrębnych przepisów, ulegać aktualizacji wyceny (...).</i></p> <p><i>4. (...). Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny podlega (...) zmniejszeniu o różnicę z aktualizacji wyceny uprzednio zaktualizowanych zbywanych lub zlikwidowanych środków trwałych. Różnica ta wpływa na kapitał (fundusz) zapasowy lub inny o podobnym charakterze, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.</i></p>
7.	Akcje własne (nabyte w listopadzie 20X0 r. w celu umorzenia) Spółka wycenia w wartości nominalnej i prezentuje w kapitale własnym ze znakiem ujemnym.	<p>zgodne / niezgodne</p> <p>Uzasadnienie: art. 28 ust. 1 pkt 9a oraz załącznik nr 1 ustawy o rachunkowości</p> <p><i>Art. 28.1.9a. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób następujący: - udziały (akcje) własne – według cen nabycia.</i></p>

Sprawozdania finansowe i ich analiza

		Zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o rachunkowości, udziały (akcje własne) wykazuje się w aktywach bilansu (pozycja D w aktywach w bilansie).
8.	Skutki zbycia akcji własnych w 20X0 r. (akcje nabyto w 20X0-1 r., a ich sprzedaż – z uwzględnieniem kosztów sprzedaży – nastąpiła w czerwcu 20X0 r. powyżej ceny nabycia) odniesiono i zaprezentowano w przychodach finansowych w rachunku zysków i strat.	<p>zgodne / niezgodne</p> <p>Uzasadnienie: art. 36a ust. 1 ustawy o rachunkowości</p> <p><i>Art. 36a. 1. W razie zbycia akcji własnych, dodatnią różnicę między ceną sprzedaży, pomniejszoną o koszty sprzedaży, a ich ceną nabycia, należy odnieść na kapitał zapasowy (...).</i></p>
9.	Spółka z początkiem 20X0 r. zmieniła część zasad (polityki) rachunkowości, a skutki zmian odniosła i wykazała – odpowiednio – w pozostałych przychodach oraz kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat.	<p>zgodne / niezgodne</p> <p>Uzasadnienie: art. 8 ust. 2 ustawy o rachunkowości</p> <p><i>Art. 8.2. (...) Skutki zmian przyjętych zasad (polityki) rachunkowości odnosi się na kapitał (fundusz) własny i wykazuje jako zysk/stratę z lat ubiegłych.</i></p>

Zadanie 2

Założenia:

W zakładzie ubezpieczeń „A” (zwanym dalej zakładem „A”) prowadzącym działalność w dziale II i nie stosującym MSR w ciągu roku obrotowego miały miejsce następujące zdarzenia:

1. W dniu 20.05.20XX r., przy udziale agenta, zawarto umowę ubezpieczenia środków trwałych od ognia i innych zdarzeń losowych. Okres ubezpieczenia określony w umowie ubezpieczenia to: 1.06.20XX r. – 31.05.20XX+1 r. Zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia należna składka ubezpieczeniowa wynosząca 648.000 zł, miała być zapłacona jednorazowo w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Zawarta umowa ubezpieczenia (z pkt.1) podlega reasekuracji biernej proporcjonalnej na poziomie 60%. Umowa nie przewiduje udziału cedenta w zyskach reasekuratora.
3. Należna składka ubezpieczeniowa została opłacona przez ubezpieczającego z opóźnieniem, dlatego ubezpieczający zgodnie z warunkami umowy wpłacił na rachunek bieżący zakładu „A”, łącznie z należną składką ubezpieczeniową, odsetki w kwocie 100 zł.
4. Od zawartej umowy ubezpieczenia należna agentowi prowizja wynosiła 10% składki zainkasowanej, która przez zakład „A” została opłacona przelewem w dniu 30.07.20XX r.
5. W sierpniu 20XX r. w środkach trwałych objętych ochroną ubezpieczeniową, zgodnie z umową ubezpieczenia podaną w punkcie 1, wystąpiła szkoda, która w tym samym miesiącu została wyceniona i uregulowana przez zakład „A” przelewem w kwocie 140.000 zł.
6. W grudniu 20XX r. ubezpieczony zgłosił kolejną szkodę z zawartej umowy ubezpieczenia (z pkt. 1). Zgłoszona szkoda nie została uregulowana do końca 20XX r., dlatego na dzień 30 grudnia 20XX r. zakład „A” utworzył na nią rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, którą w ujęciu brutto ustalono w kwocie 105.000 zł.
7. Listy płac sporządzone przez zakład „A” za 20XX r. obejmowały wynagrodzenia brutto pracowników:

a/ zajmujących się akwizycją	4.000 zł
b/ biurowych i kierownictwa	14.000 zł
c/ zajmujących się lokatami	5.000 zł
8. Dopisane w 20XX r. przez bank odsetki od posiadanych przez zakład „A” środków na rachunku bieżącym wyniosły 180 zł.
9. Opłacone przelewem w 20XX r. przez zakład „A” składki na rzecz organu nadzoru, UFG, PIU i Rzecznika Finansowego wyniosły 1.500 zł.
10. Uzyskane w 20XX r. przez zakład „A” przychody odsetkowe z posiadanych lokat finansowych wyniosły 3.000 zł. Innych przychodów z lokat zakład „A” w 20XX r. nie wykazał.
11. W 20XX r. zakład „A” z tytułu wykonywania bezpośredniej likwidacji szkód:

a/ uzyskał przychody w kwocie	10.000 zł
b/ poniósł koszty w kwocie	7.000 zł
12. W 20XX r. zakład „A” nie poniósł żadnych innych kosztów ani nie uzyskał żadnych innych przychodów.
13. Na dzień 31 grudnia 20XX r. zakład „A” sporządził i przesłał reasekuratorowi rachunek techniczny, który został zaakceptowany przez reasekuratora.
14. Ryzyka objęte umową ubezpieczenia cechują się równomiernym rozkładem w okresie ubezpieczenia.

Dyspozycje:

1. W oparciu o dane zawarte w założeniach ustalić kwoty, jakie zostaną wykazane przez zakład „A” w wybranych pozycjach technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych **na dzień 31 grudnia 20XX r.** Dla ułatwienia obliczeń należy przyjąć, że rok kalendarzowy liczy 360 dni, a
2. każdy miesiąc kalendarzowy 30 dni. Rozwiązanie proszę umieścić w poniższej tabeli **w kolumnie 3** (oznaczonej „**Kwota (w zł)**”). W przypadku pozycji, które wymagają odpowiedniego wyliczenia, proszę **w kolumnie 2** (oznaczonej „**Wyszczególnienie**”) podać sposób jej wyliczenia. Ponadto, gdy dla danej pozycji kwota **wynosi zero należy wpisać „0”**.

Rozwiązanie wzorcowe:

Uproszczony techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych zakładu „A” na dzień 31 grudnia 20XX r.

Pozycja rachunku	Wyszczególnienie (wraz ze sposobem wyliczenia kwoty w kolumnie 3.)	Kwota (w zł)
1.	2.	3.
I.	Składki $[648.000zł-388.800zł-270.000zł+162.000zł=151.200zł]$	151.200
1.	Składki przypisane brutto $[pkt 1 zał.] = 648.000zł$	648.000
2.	Udział reasekuratorów w składce przypisanej $[60% [pkt 2 zał.] \times 648.000zł = 388.800zł]$	388.800
3.	Zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto $[(648.000zł:360dni \times 150dni)=270.000zł]$	270.000
4.	Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek $[60\%[pkt 2 zał.]\times 270.000zł(wiersz 1.3)=162.000zł]$	162.000
III.	Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym $[pkt 3 zał.]$	100
IV.	Odszkodowania i świadczenia $[56.000zł+42.000zł=98.000zł]$	98.000
1.	Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym $[140.000zł-84.000zł=56.000zł]$	56.000
1.1.	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto $[pkt 5 zał.]$	140.000
1.2.	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych $[60\% \times 140.000zł = 84.000zł]$	84.000
2.	Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym $[105.000zł-63.000zł=42.000zł]$	42.000
2.1.	Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto $[pkt 6 zał.]$	105.000
2.2.	Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia $[60\% \times 105.000zł = 63.000zł]$	63.000
VII.	Koszty działalności ubezpieczeniowej $[41.800zł+14.000zł=55.800zł]$	55.800
1.	Koszty akwizycji $[10\% \times 648.000zł: 360dni \times 210dni = 37.800zł] + [4.000zł(pkt 7 zał.)] = 41.800zł$	41.800
2.	Koszty administracyjne $[pkt 7b zał.]$	14.000
3.	Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	0
VIII.	Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym $[pkt 9 zał.]$	1.500
X.	Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych $[151.200zł+100zł-98.000zł-55.800zł-1.500zł=-4.000]$	- 4.000

3. W oparciu o dane zawarte w założeniach ustalić kwoty, jakie zostaną wykazane przez zakład „A” w ogólnym rachunku zysków i strat **na dzień 31 grudnia 20XX r.** Rozwiązanie proszę umieścić w poniższej tabeli w **kolumnie 3** (oznaczonej „Kwota (w zł)”). W przypadku pozycji, które wymagają odpowiedniego wyliczenia, proszę w **kolumnie 2** (oznaczonej „Wyszczególnienie”) podać sposób jej wyliczenia. Ponadto, gdy dla danej pozycji kwota wynosi zero należy wpisać „0”.

Wybrane pozycje ogólnego rachunku zysków i strat na dzień 31 grudnia 20XX r. zakładu „A”

Pozycja rachunku	Wyszczególnienie (wraz ze sposobem wyliczenia kwoty w kolumnie 3.)	Kwota (w zł)
1.	2.	3.
I.	Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie	-4.000
II.	Przychody z lokat <i>[pkt 10 zał.]</i>	3.000
III.	Niezrealizowane zyski z lokat	0
V.	Koszty działalności lokacyjnej <i>[pkt 7c zał.]</i>	5.000
VIII.	Pozostałe przychody operacyjne <i>[pkt 8 zał.] + [pkt 11a zał.] = 180zł + 10.000zł = 10.180zł</i>	10.180
IX.	Pozostałe koszty operacyjne <i>[pkt 11b zał.]</i>	7.000
XIII.	Zysk (strata) brutto <i>[-4.000zł + 3.000zł + 0zł - 5.000zł + 10.180zł - 7.000zł = -2.820zł]</i>	-2.820

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

1. Zgodnie z MSR, spełnienie testu koncentracji wartości godziwej:
 - a) oznacza, że zespół działań i aktywów stanowi przedsięwzięcie,
 - b) **eliminuje potrzebę dalszej oceny, a transakcja nie zostaje uznana za przedsięwzięcie,**
 - c) oznacza, że zespół działań i aktywów może nie stanowić przedsięwzięcia, ale wymagana jest dodatkowa ocena.

2. Emitent papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu dokonał sprzedaży części udziałów w jednostce zależnej. W związku z tym, że transakcja nie skutkowałą utratą kontroli nad jednostką zależną, to zmiana w udziale własnościowym:
 - a) **została ujęta jako transakcja kapitałowa w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym,**
 - b) została ujęta jako transakcja wpływająca na skonsolidowany rachunek zysków i strat,
 - c) mogła zostać ujęta jako transakcja kapitałowa lub wpływająca na skonsolidowany wynik finansowy w zależności od przyjętej przez emitenta polityki rachunkowości.

3. Zgodnie z MSR, przedsięwzięcie stanowi(a):
 - a) wszelkie zasoby ekonomiczne mające zdolność przyczynienia się do tworzenia produktów,
 - b) zespół działań i aktywów, który można prowadzić i którym można zarządzać w celu generowania dochodu z inwestycji w formie dywidend lub odsetek,
 - c) **wszelkie zasoby ekonomiczne, wobec których zastosowano procesy, dostarczające towary lub usługi konsumentom, generujące dochód z inwestycji lub inny dochód ze zwykłych działań.**

4. Jednostka sporządzająca sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości, w przypadku istotnej zmiany składu grupy kapitałowej w ciągu roku obrotowego podaje:
 - a) w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego podstawowe wielkości sprawozdań finansowym w odniesieniu do jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym od bieżącego roku obrotowego,
 - b) **we wprowadzeniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego dane umożliwiające dokonanie oceny tej zmiany,**
 - c) we wprowadzeniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego nazwy, siedzibę i skład zarządu jednostek nieobjętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym w bieżącym roku obrotowym.

5. Zgodnie z MSR, w przypadku znacznych wahań kursów wymiany walut w okresie sprawozdawczym, kurs właściwy do przeliczenia na walutę prezentacji grupy kapitałowej przychodów i kosztów oraz innych całkowitych dochodów jednostki podporządkowanej, której waluta funkcjonalna różni się od waluty prezentacji grupy kapitałowej, to:
 - a) **kurs wymiany na dzień zawarcia transakcji,**
 - b) średni kurs wymiany w danym okresie,
 - c) kurs zamknięcia na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

6. Zgodnie z MSR, w przypadku gdy sprawozdanie finansowe jednostki zależnej zostało sporządzone na inny dzień lub dotyczy innego okresu sprawozdawczego niż skonsolidowane sprawozdanie finansowe, należy ujawnić w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:
 - a) okres sprawozdawczy jednostki zależnej oraz wpływ znaczących transakcji lub zdarzeń, które wystąpiły pomiędzy datą sprawozdania finansowego jednostki zależnej a datą skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
 - b) **dzień zakończenia okresu sprawozdawczego sprawozdania finansowego jednostki zależnej oraz powód wykorzystania innego dnia lub innego okresu,**
 - c) żadne z powyższych ujawnień nie są wymagane.

7. Zgodnie z ustawą o rachunkowości, wartość początkową udziału wycenianego metodą praw własności stanowi:
 - a) cena nabycia udziału powiększona o wartość firmy lub pomniejszona o ujemną wartość firmy,
 - b) **cena nabycia udziału,**
 - c) cena nabycia udziału powiększona/pomniejszona o różnicę w wycenie aktywów netto według wartości godziwych i wartości księgowych.

8. Zgodnie z MSR, jednostka dominująca może utracić kontrolę nad jednostką zależną:
 - a) jedynie w ramach jednej odrębnej umowy (transakcji),
 - b) **w wyniku dwóch lub więcej umów (transakcji),**
 - c) w wyniku dwóch lub więcej umów (transakcji), ale jedynie w przypadku gdy umowy te zostały zawarte w tym samym roku obrotowym.

9. W przypadku sporządzania skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych na podstawie skonsolidowanego bilansu i skonsolidowanego rachunku zysków i strat, dywidendy należne (niewypłacone) w ramach podziału wyników finansowych jednostek grupy kapitałowej:
 - a) podlegają wyłączeniu z działalności finansowej oraz inwestycyjnej,
 - b) podlegają wyłączeniu jedynie w ramach działalności operacyjnej,
 - c) **nie podlegają wyłączeniu, gdyż odpowiednie wartości bilansowe oraz odpowiednie przychody i koszty z tytułu dywidend zostały już wyeliminowane.**

10. Zgodnie z MSR, w ramach połączenia jednostek gospodarczych, jednostka przejmująca wycenia możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania według ich wartości godziwych na dzień przejęcia. W powyższym kontekście składnik aktywów jest możliwy do zidentyfikowania, m.in. jeżeli:
 - a) jest składnikiem aktywów ujmowanym na dzień przejęcia w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki przejmowanej,
 - b) jego istnienie da się potwierdzić poprzez spis z natury lub za pomocą innych, adekwatnych procedur (na przykład potwierdzeń ze stronami trzecimi),
 - c) **powstaje na skutek praw wynikających z umowy lub z innych tytułów prawnych, niezależnie od tego, czy prawa te można przenieść lub oddzielić od jednostki lub od innych praw i obowiązków.**

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

Spółka A oraz spółka B są emitentami akcji notowanych na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Spółka A nabyła udziały w spółce B etapami:

Data nabycia udziałów	Nabyty %-owy udział	Przekazana zapłata
31-03-20X1	30%	32 000
30-09-20X2	50%	80 000

Jedna akcja w spółce B odpowiada jednemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Wartość godziwa aktywów netto spółki B na dzień przejęcia nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej i wynosiła 120 000. Wartość aktywów netto na dzień nabycia 30% udziałów wynosiła 100 000.

Spółka A nie wywierała znaczącego wpływu na spółkę B do czasu objęcia kontroli i nie ujmowała zmian wartości godziwej posiadanych udziałów kapitałowych w innych całkowitych dochodach. Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupy Kapitałowej A, udziały niekontrolujące w jednostce przejmowanej są wyceniane w wartości proporcjonalnego udziału obecnych instrumentów własnościowych w ujętych kwotach możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej. Na dzień nabycia 50% udziałów, wygasło prawo weta pozostałych akcjonariuszy.

W październiku 20X2 roku Spółka B sprzedała Spółce A maszynę za kwotę 5 000, której amortyzacja rozpoczęła się od listopada 20X2, przy czym założono jej planowany okres ekonomicznej użyteczności na 5 lat. Upřednio Spółka B nabyła tę maszynę za kwotę 3 500 i nie amortyzowała jej w swoich księgach rachunkowych.

W rozwiązaniu należy pominąć wpływ ewentualnego podatku odroczonego i zaokrąglić wyniki do pełnych wartości.

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższych założeniach należy:

- 1) Określić dzień przejęcia w opisanej powyżej transakcji nabycia akcji Spółki B realizowanej etapami.
- 2) Przedstawić kalkulację wartości firmy/zysku na okazyjnym nabyciu.
- 3) Przedstawić kalkulację wyniku na eliminacji ze sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień przejęcia posiadanych upřednio 30% akcji Spółki B.
- 4) Przedstawić kalkulację korekty wynikającej z nabycia przez Spółkę A maszyny od Spółki B na dzień 31-12-20X2.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1) Dniem przejęcia jest dzień, w którym jednostka przejmująca (spółka A) obejmuje kontrolę nad jednostką przejmowaną (spółka B). W zadaniu kontrola została przejęta w dniu 30-09-20X2, tj. w momencie nabycia dodatkowych 50% akcji spółki B – spółka A posiada większość głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółki B przy jednoczesnym braku weta ze strony pozostałych akcjonariuszy.

Podstawa prawna: MSSF 3 (par. 8)

Sprawozdania finansowe i ich analiza

Ad 2) Kalkulacja wartości firmy/zysku na okazyjnym nabyciu:

Przekazana zapłata za 50% akcji (1)	80 000
Udziały niekontrolujące w wartości godziwej (120 000*20%) (2)	24 000
Wartość godziwa 30% posiadanych akcji (3) (80 000 x 30/50)	48 000
Wartość godziwa aktywów netto Spółki B na dzień przejęcia (4)	120 000
Wartość firmy (1+2+3-4)	32 000

Podstawa prawna: MSSF 3 (par. 32)

Ad 3) Kalkulacja zysku na eliminacji 30% akcji:

Wartość godziwa 30% posiadanych akcji (1) (80 000 x 30/50)	48 000
Cena nabycia 30% posiadanych akcji (2)	32 000
Zysk na eliminacji 30% akcji (1-2)	16 000

Ad 4) Kalkulacja korekty na dzień 31-12-20X2 wynikającej z nabycia przez Spółkę A maszyny od Spółki B:

1. ustalenie zrealizowanej marży na sprzedaży maszyny:	
Wartość początkowa środka trwałego w Spółce A (1)	5 000
Wartość księgową maszyny w Spółce B (2)	3 500
Marża na transakcji zrealizowana przez Spółkę B (1-2)	1 500

W związku z tym, że zawarta transakcja jest tzw. „transakcją oddolną” (spółka-córka dokonała sprzedaży na rzecz spółki-matki), korekta niezrealizowanej marży ma wpływ na udziały niekontrolujące.

Kwota korekty marży przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej (1 500*80%)	1 200
Kwota korekty marży przypadająca udziałom niekontrolującym (1 500*20%)	300

2. ustalenie korekty amortyzacji do dnia 31-12-20X2:	
Wartość początkowa środka trwałego w Spółce A	5 000
Okres ekonomicznej użyteczności maszyny	5 lat
Amortyzacja za okres listopad-grudzień 20X2 ((5 000/5 lat)*2/12)	167

Wartość początkowa maszyny w wysokości ceny nabycia przez Spółkę B	3 500
Okres ekonomicznej użyteczności maszyny	5 lat
Amortyzacja za okres listopad-grudzień 20X2 ((3 500/5 lat)*2/12)	117

Różnica w amortyzacji za okres listopad-grudzień 20X2 (167-117)	50
--	-----------

Alternatywna metoda ustalenia korekty amortyzacji do dnia 31-12-20X2:

Marża na transakcji zrealizowana przez Spółkę B	1 500
Okres ekonomicznej użyteczności maszyny	5 lat
Korekta amortyzacji za okres listopad-grudzień ((1 500/5 lat)*2/12)	50

Sprawozdania finansowe i ich analiza

W związku z tym, że zawarta transakcja jest tzw. „transakcją oddolną” (spółka-córka dokonała sprzedaży na rzecz spółki-matki) dotyczącą sprzedaży środka trwałego, również amortyzację należy potraktować jako realizację marży na sprzedaży maszyny i z tego powodu jest traktowana jakby spółka-córka amortyzowała maszynę. Stąd konieczność uwzględnienia korekty również w wartości udziałów niekontrolujących.

Kwota korekty amortyzacji przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej (50*80%)	40
Kwota korekty amortyzacji przypadająca udziałom niekontrolującym (50*20%)	10

BLOK TEMATYCZNY III

Pytania testowe

1. Emitent będący jednostką samorządu terytorialnego, którego papiery są notowane na rynku równoległym GPW, przekazuje raporty okresowe w formie:
 - a) jedynie raportów półrocznych i rocznych,
 - b) kwartalnych, półrocznych i rocznych,
 - c) **jedynie raportów rocznych.**

2. W przypadku konieczności skorygowania przez emitenta papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku oficjalnych notowań treści przesłanego raportu bieżącego, numerem raportu będącego korektą jest:
 - a) kolejny numer nadawany w sposób ciągły, przy czym w treści korekty zawiera się informację, że jest to korekta, wraz ze wskazaniem numeru korygowanego raportu,
 - b) **numer raportu korygowanego, przy czym w treści korekty zawiera się informację, że jest to korekta, wraz ze wskazaniem jej zakresu w odniesieniu do pierwotnej treści raportu,**
 - c) numer raportu korygowanego z indeksem górnym 1, przy czym w treści korekty zawiera się informację, że jest to korekta, wraz ze wskazaniem jej zakresu w odniesieniu do pierwotnej treści raportu.

3. Stopa wypłaty dywidendy:
 - a) jest relacją dywidendy na jedną akcję do ceny rynkowej jednej akcji,
 - b) jest relacją ceny rynkowej jednej akcji do dywidendy na jedną akcję,
 - c) **informuje, jaka część zysku netto jest wypłacana w formie dywidendy.**

4. W przypadku odmowy dopuszczenia papierów wartościowych emitenta do obrotu na rynku regulowanym państwa członkowskiego innego niż Rzeczpospolita Polska emitent:
 - a) **przekazuje, w formie raportu bieżącego, informację o odmowie dopuszczenia papierów wartościowych emitenta do obrotu wraz z określeniem daty niedopuszczenia, liczby niedopuszczonych papierów wartościowych oraz ich serii,**
 - b) niezwłocznie informuje Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie, wraz z określeniem daty niedopuszczenia, liczby niedopuszczonych papierów wartościowych oraz ich serii,
 - c) niezwłocznie informuje Komisję Nadzoru Finansowego, wraz z określeniem daty niedopuszczenia, liczby niedopuszczonych papierów wartościowych oraz ich serii.

5. Emitent będący bankiem może opóźnić przekazanie informacji poufnych o problemach z płynnością jeśli:
 - a) ujawnienie informacji poufnych nie pociąga za sobą zagrożenia dla stabilności finansowej emitenta i systemu finansowego,
 - b) **jest w stanie zapewnić poufność tych informacji,**
 - c) opóźnienie ujawnienia tych informacji nie leży w interesie publicznym.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

Spółka Alfa jest notowana na GPW w Warszawie i jest podmiotem dominującym w grupie kapitałowej Alfa Holding. Skonsolidowane dane finansowe oraz ceny rynkowe akcji spółki Alfa zaprezentowane zostały poniżej:

- zysk skonsolidowany Alfa Holding w 20X1 r. = 5 mln zł, z czego:
 - zysk akcjonariuszy jednostki dominującej = 4,5 mln zł,
 - zysk akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących = 0,5 mln zł,
- zysk skonsolidowany Alfa Holding w 20X2 r. = 6 mln zł, z czego:
 - zysk akcjonariuszy jednostki dominującej = 5,5 mln zł,
 - zysk akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących = 0,5 mln zł,
- kapitał własny Alfa Holding w 20X1 r. = 107 mln zł, z czego:
 - kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej = 100 mln zł,
 - kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym = 7 mln zł,
- kapitał własny Alfa Holding w 20X2 r. = 113,5 mln zł, z czego:
 - kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej = 106 mln zł,
 - kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym = 7,5 mln zł,
- rynkowa wartość kapitału obcego na koniec 20X2 r. = 34 mln zł,
- wartość odtworzeniowa aktywów na koniec 20X2 r. = 120 mln zł,
- cena rynkowa akcji spółki Alfa na dzień 03.01.20X2 r. = 200 zł,
- cena rynkowa akcji spółki Alfa na dzień 28.12.20X2 r. = 46 zł,
- na początku IV kwartału 20X2 r. spółka Alfa dokonała splitu swoich akcji w relacji 1:5,
- liczba akcji spółki Alfa na początek 20X2 r. (przed splitem) = 560 000 szt.,
- przewidywany wskaźnik stopy wypłaty dywidendy za 20X2 r. (oparty na zysku przypadającym akcjonariuszom jednostki dominującej) = 56%,
- spółka nie dokonywała wypłaty dywidendy z zysku 20X1 r.

Akcjonariusze spółki Alfa chcą ocenić efektywność zainwestowanego przez siebie kapitału.

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższych założeniach (**z punktu widzenia akcjonariuszy spółki Alfa**) należy:

- 1) Obliczyć rentowność kapitału własnego (ROE) w 20X2 r. i zinterpretować wynik.
- 2) Obliczyć stopę zwrotu z inwestycji w akcje spółki Alfa w 20X2 r.
- 3) Obliczyć wysokość dywidendy na akcję, która może zostać wypłacona z zysku 20X2 r. przez spółkę Alfa
- 4) Obliczyć wskaźnik Q Tobina na koniec 20X2 r.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1)

Wariant I

Wskaźnik rentowności netto kapitału własnego (ROE) ma postać:

$$\frac{\text{zysk netto}}{\text{średni stan kapitału własnego}}$$

Sprawozdania finansowe i ich analiza

W związku z tym, że analiza ma być prowadzona z punktu widzenia akcjonariuszy spółki Alfa, a także w celu zachowania właściwej relacji licznika z mianownikiem, do obliczania ww. wskaźnika należy wziąć zysk akcjonariuszy jednostki dominującej oraz przypadający im kapitał własny:

$$\text{rentowność netto kapitału własnego (ROE) w 20X2 r.} = \\ 5\,500\,000 \text{ zł} / [(100\,000\,000 \text{ zł} + 106\,000\,000 \text{ zł})/2] = \underline{\underline{5,34\%}}$$

Interpretacja

Otrzymany wynik oznacza, że w 20X2 r. ze 100 zł kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej Grupa wygenerowała średnio 5,34 zł przypadającego im zysku netto.

Wariant II

Wskaźnik rentowności netto kapitału własnego (ROE) występuje w literaturze także w postaci:

$$\frac{\text{zysk netto}}{\text{średni stan kapitału własnego bez wyniku finansowego roku obrotowego}}$$

Uwzględniając wcześniejsze uwagi (por. wariant I):

$$\text{rentowność netto kapitału własnego (ROE) w 20X2 r.} = \\ 5\,500\,000 \text{ zł} / [(100\,000\,000 \text{ zł} - 4\,500\,000 \text{ zł} + 106\,000\,000 \text{ zł} - 5\,500\,000 \text{ zł})/2] = \underline{\underline{5,61\%}}$$

Interpretacja

Otrzymany wynik oznacza, że w 20X2 r. ze 100 zł kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej Grupa wygenerowała średnio 5,61 zł przypadającego im zysku netto.

Ad 2)

Wskaźnik stopy zwrotu z akcji, w przypadku braku wypłaty dywidendy w danym okresie, ma postać:

$$\frac{\text{cena końcowa} - \text{cena początkowa}}{\text{cena początkowa}}$$

Należy jednak pamiętać, że takie zdarzenia, jak np. splity akcji zakłócają porównywalność danych. Stąd w celu poprawnego obliczenia stopy zwrotu niezbędne jest dokonanie korekty wartości akcji (przed lub po splicie). Split akcji, to bowiem ich podział (podział wartości nominalnej akcji, a co za tym idzie także ich ceny rynkowej) przy jednoczesnym utrzymaniu dotychczasowego kapitału akcyjnego spółki na tym samym poziomie (wartość portfela inwestora się nie zmienia, ma tylko więcej, za to tańszych akcji). Stąd:

Wariant I

Cenę początkową ujednicamy przyjmując za bazę okres po splicie:

$$\text{skorygowana cena rynkowa z 03.01.20X2 r.} = 200 \text{ zł} / 5 = 40 \text{ zł}$$

$$\text{stopa zwrotu z akcji} = (46 \text{ zł} - 40 \text{ zł}) / 40 \text{ zł} = \underline{\underline{15,00\%}}$$

Wariant II

Cenę końcową ujednicamy przyjmując za bazę okres przed splitem:

$$\text{skorygowana cena rynkowa z 28.12.20X2 r.} = 46 \text{ zł} * 5 = 230 \text{ zł}$$

$$\text{stopa zwrotu z akcji} = (230 \text{ zł} - 200 \text{ zł}) / 200 \text{ zł} = \underline{\underline{15,00\%}}$$

Sprawozdania finansowe i ich analiza

Wariant III

Można także wykorzystać (zamiast samej ceny rynkowej) kapitalizację spółki, a więc iloczyn liczby akcji i ich ceny. Skoro split był w relacji 1:5, a liczba akcji przed splitem = 560 000 szt., to liczba akcji po splicie = 2 800 000 szt. (560 000 * 5). Stąd:

$$\text{stopa zwrotu z akcji} = (46 \text{ zł} * 2\,800\,000 \text{ szt.} - 200 \text{ zł} * 560\,000 \text{ szt.}) / (200 \text{ zł} * 560\,000 \text{ szt.}) = \underline{\underline{15,00\%}}$$

Ad 3)

Wskaźnik stopy wypłaty dywidendy (oparty na skonsolidowanym zysku przypadającym akcjonariuszom dominującym) = 56% i ma postać:

$$\frac{\text{dywidenda przypadająca akcjonariuszom dominującym}}{\text{skonsolidowany zysk przypadający akcjonariuszom dominującym}}$$

Stąd, uwzględniając nową liczbę akcji po splicie w IV kwartale 20X2 r., tj. 2 800 000 szt. (560 000 szt. * 5), dywidenda na jedną akcję (DPS), która zostanie wypłacona z zysku 20X2 r. przypadającego akcjonariuszom dominującym wyniesie:

$$\text{DPS} = (56\% * 5\,500\,000 \text{ zł}) / 2\,800\,000 \text{ szt.} = \underline{\underline{1,10 \text{ zł} / \text{szt.}}}$$

Ad 4)

Wskaźnik Q Tobina ma postać:

$$\frac{\text{rynkowa wartość kapitału własnego} + \text{rynkowa wartość kapitału obcego}}{\text{wartość odtworzeniowa aktywów}}$$

Stąd:

$$\text{wskaźnik Q Tobina} = (46 \text{ zł} * 2\,800\,000 \text{ szt.} + 34\,000\,000 \text{ zł}) / 120\,000\,000 \text{ zł} = \underline{\underline{1,36}}$$

Zadanie 2

Założenia:

Poniżej zaprezentowano zapis rozmowy czterech osób oznaczonych jako A, B, C i D oraz wybrane dane liczbowe dotyczące spółki, która sporządza sprawozdanie w oparciu o MSR, a rok obrotowy kończy w dniu 30 czerwca.

Wybrane dane	2019	2020
Przychody ze sprzedaży	800	750
Koszty działalności operacyjnej	536	554
Zysk z działalności operacyjnej	264	189
Koszty finansowe	64	88
Zysk netto	162	90
Aktywa razem	2500	2700
Kapitały własne	1500	1505

Harmonogram spłaty zobowiązań z tytułu leasingu operacyjnego:

Rok	Stan zadłużenia na koniec roku	Splata rat kapitałowych	Odsetki	Płatności z tytułu leasingu operacyjnego
2019	400	100	40	140
2020	300	100	32	132
2021	200	100	24	124
2022	100	100	16	116
2023	0	100	8	108

A: Mam nareszcie nasze wstępne sprawozdanie finansowe za rok obrotowy kończący się w czerwcu 2020 r. Tak przyglądam się wynikom i widzę że w 2020 r. w porównaniu do poprzednich lat, bardzo spadła nam rentowność kapitałów własnych.

B: No rzeczywiście nie wygląda to dobrze... Ale może to wynikać z wdrożenia nowego standardu dotyczącego leasingu (MSSF16). Mamy sporo leasingu operacyjnego. Na pewno negatywnie odbiło się to na naszych wynikach, jak to z nowymi standardami zawsze bywa – niższe zyski, czyli niższa rentowność – sprawa wyjaśniona.

C: Nie sądzę, aby wdrożenie nowego standardu wpłynęło negatywnie na rachunek zysków i strat, a w niektórych kwestiach może nawet poprawiło wyniki. To nie była główna przyczyna spadku ROE.

A: Akurat ten standard w rachunku wyników zupełnie nic nie zmienił, za to w bilansie zmiany są spore, więc pewnie odbiło się to na ROE.

D: Czyli mamy do czynienia z zakłóceniem przedmiotowym w porównywalności danych, prawda?

B: Nie, to jest zakłócenie organizacyjne.

C: Ja bym powiedział, że metodologiczne.

A: A ja, że finansowe. Nie zmieniałeś przecież sposobu obliczania wskaźników.

C: Moim zdaniem wszystkiemu winna jest sytuacja na rynku - nasze marże operacyjne znacznie spadły od poprzedniego roku, zatem spadek ROE był nieunikniony i nic nie mogliśmy na to poradzić.

A: Właśnie, że mogliśmy! Widząc, co się dzieje, można było interweniować i zmienić strukturę finansowania. Gdybyśmy w porę zwiększyli zadłużenie, to nasze ROE wyglądałoby dużo lepiej.

B: Gdybyśmy zrobili tak jak mówisz, to byłoby jeszcze gorzej. Oprocentowanie długu na poziomie 8% to zdecydowanie za dużo. Zamiast wypłacać dywidendę trzeba było skupić część wyemitowanych obligacji z rynku. To miało szansę trochę poprawić nasze wyniki.

C: Dywidendę wypłacamy systematycznie od wielu lat. W tej sytuacji nic by to nie zmieniło w rentowności kapitałów własnych, a tylko niepotrzebnie zirytowalibyśmy akcjonariuszy. Nasz EPS i tak jest znacznie niższy niż naszych głównych konkurentów.

D: No i co z tego? Tego chyba nie da się tak wprost porównać...

Sprawozdania finansowe i ich analiza

C: To z tego, że sposób obliczania EPS jest wystandaryzowany, a akcjonariusze pilnie śledzą tę miarę i porównują ją między spółkami, w celu dokonania najlepszej inwestycji. To banalnie proste - ten, kto ma najwyższą wartość EPS - wygrywa.

B: Chyba chciałeś powiedzieć „najniższą wartość”. Im niżej, tym lepiej.

C: Ciekawe dlaczego?

B: Wysoki EPS, oznacza niską wartość wskaźnika P/E, a inwestorzy szukają spółek z wysokim P/E, bo to oznacza potencjał do wzrostu.

D: A ja gdzieś czytałem, że z tym P/E jest trochę tak jak z muzyką: jedni lubią wyższe, a inni preferują niższe tony, co oznaczałoby, że dla różnych grup inwestorów atrakcyjne mogą być zarówno spółki z wysokim P/E, jak i charakteryzujące się niskim P/E.

B: Oczywiście. Niskie P/E może być atrakcyjne, ale tylko dla grupy, która kompletnie nie ma pojęcia o inwestowaniu.

C: Nie słuchaj go. Jest dokładnie odwrotnie. Wysoki wskaźnik P/E oznacza tylko jedno: kłopoty. Rynek to w dużej mierze emocje. Kupując spółkę z wysokim P/E zwyczajnie przepłacasz, więc bądź racjonalny i zawsze wybieraj spółki z niskim P/E.

Dyspozycje:

Wykorzystując informacje przedstawione w Założeniach należy:

1. Wskazać, która z osób (A, B czy C) ma rację w zakresie wpływu wprowadzenia nowego standardu sprawozdawczości na rachunek wyników i rentowność kapitałów własnych (przy założeniu, że wysokość rocznej raty kapitałowej jest równa rocznej amortyzacji środków trwałych w leasingu operacyjnym, a stan zadłużenia jest równy wartości netto środków trwałych w leasingu operacyjnym) oraz wyjaśnić dlaczego
2. Obliczyć wartość wskaźnika operacyjnej rentowności aktywów w % dla roku obrotowego kończącego się 30.06.2020 r. oraz wskazać, która z osób (A, B czy C) ma rację odnośnie do potencjalnego wpływu zmiany struktury finansowania na rentowność kapitałów własnych. *W kalkulacji wskaźnika należy posłużyć się danymi na 30.06.2020 r. bez ich uśredniania.*
3. Wskazać, która z osób (B, C czy D) ma rację w prowadzonej dyskusji o wskaźniku zysku na jedną akcję (EPS) i wyjaśnić dlaczego.
4. Wskazać, która z osób (B, C czy D) ma rację w prowadzonej dyskusji o wskaźniku cena/zysk (P/E) i wyjaśnić dlaczego.

Rozwiązanie wzorcowe:

1. odpowiedzi należy udzielić skreślając litery oznaczające osoby, które nie mają racji oraz wpisując krótkie uzasadnienie (max. 3 zdania).

Rację ma osoba oznaczona literą: A B C ponieważ

Skutkiem wprowadzenia nowego standardu (MSSF 16) są zmiany zarówno w bilansie jak i rachunku wyników. Rezultatem rozbicia płatności z tytułu leasingu operacyjnego na część związaną z amortyzacją i część odsetkową jest poprawa wyniku na działalności operacyjnej, jednak nie wpływa to na wynik brutto ani netto.

Sprawozdania finansowe i ich analiza

Obliczenia i notatki: (nie podlegają ocenie)

	MSR 17		MSSF 16
	Leasing finansowy	Leasing operacyjny	Wszystkie typy
Przychody	x	x	x
Koszty operacyjne bez amortyzacji	---	Pojedynczy koszt	---
EBITDA			↑↑
Amortyzacja	Amortyzacja	---	Amortyzacja
Zysk operacyjny			↑
Koszty finansowe	Odsetki	---	Odsetki
Zysk brutto			↔

	MSR 17		MSSF 16
	Leasing finansowy	Leasing operacyjny	Wszystkie typy
Aktywa	→	---	→
Zobowiązania	\$\$	---	\$\$\$\$\$\$
Zobowiązania / prawa pozabilansowe	---	→	---

Źródło: IFRS Foundation,
http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/Documens/IFRS_16_effects_analysis.pdf

2. odpowiedzi należy udzielić wpisując wielkość operacyjnej

rentowności aktywów, skreślając litery oznaczające osoby, które nie mają racji oraz wpisując krótkie uzasadnienie (max. 3 zdania).

W kalkulacji wskaźnika należy posłużyć się danymi na 30.06.2020 r. bez ich uśredniania.

Wskaźnik operacyjnej rentowności aktywów w % z dokładnością do 1 miejsca po przecinku 7,0 %

Rację ma osoba oznaczona literą A B C ponieważ

Oprocentowanie długu (8%) jest wyższe niż operacyjna rentowność aktywów, co oznacza, że w przedsiębiorstwie występuje **ujemny efekt dźwigni finansowej** i zwiększanie zadłużenia zmniejszy ROE. **Redukcja zadłużenia miałaby pozytywny wpływ na ROE.**

Obliczenia i notatki: (nie podlegają ocenie)

$$\text{Operacyjna rentowność aktywów} = \frac{\text{Zysk operacyjny 2020}}{\text{Aktywa na 30.06.2020}} = \frac{189}{2.700} = 0,070 = 7,0\%$$

3. odpowiedzi należy udzielić skreślając litery oznaczające osoby, które nie mają racji oraz wpisując krótkie uzasadnienie (max. 3 zdania).

Rację ma osoba oznaczona literą: B C D ponieważ

Wskaźnika EPS nie można wprost porównywać pomiędzy spółkami, ze względu na różną liczbę akcji (oraz różnice w ich cenie). (EPS spółki, która pozyskała ten sam kapitał,

4. odpowiedzi należy udzielić skreślając litery oznaczające osoby, które nie mają racji oraz wpisując krótkie uzasadnienie (max. 3 zdania).

Rację ma osoba oznaczona literą: B C D ponieważ

Wartość wskaźnika P/E jest uzależniona od fazy rozwoju przedsiębiorstwa i jego potencjału rozwoju (tzw. growth vs. value). **Spółki młode, o małych zyskach i dużym potencjale wzrostu mają wskaźnik P/E na wyższych poziomach. Spółki dojrzałe, o dużych, stabilnych zyskach i wypłacające dywidendę mają zwykle niższe wskaźniki P/E lecz są atrakcyjne dla inwestorów poszukujących właśnie tych cech.**

Zadanie 3

Założenia:

Dane REMIX SA notowanej na giełdzie papierów wartościowych wraz z wysokością rocznej stopy inflacji przedstawia tabela poniżej.

Wyszczególnienie	201X rok	201X+1 rok
Ogólna liczba akcji	100 000	100 000
w tym akcje uprzywilejowane do dywidendy w stosunku 2:1	25 000	25 000
Zysk netto	500 000	800 000
Zysk netto przeznaczony na dywidendę	400 000	600 000
Cena rynkowa 1 akcji zwykłej	32	40
Roczna stopa inflacji		10%

Dyspozycje:

Proszę obliczyć na przestrzeni dwóch lat kształtowanie się następujących wskaźników z punktu widzenia właściciela kapitału oraz skomentować otrzymane wyniki:

1. zysku na 1 akcję,
2. dywidendy na 1 akcję zwykłą,
3. stopy dywidendy na 1 akcję zwykłą,
4. stopy wypłat dywidendy na 1 akcję zwykłą,
5. efektywności nominalnej i realnej inwestycji w akcje zwykłe z punktu widzenia akcjonariusza.

Wyniki należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad. 1

Wskaźnik zysku na 1 akcję w roku 201X = Zysk netto: Ogólna liczba akcji = $500\ 000 : 100\ 000 = 5,00$

Wskaźnik zysku na 1 akcję w roku 201X+1 = Zysk netto: Ogólna liczba akcji = $800\ 000 : 100\ 000 = 8,00$

Wskaźnik wykazuje **poprawę**, w roku bieżącym na jedną akcję przypada większa ilość zysku.

Ad. 2

Ustalenie liczby akcji przeliczeniowych dla potrzeb dywidendy = 75 000 akcji zwykłych + 25 000 akcji uprzywilejowanych do dywidendy * 2 wskaźnik przeliczeniowy dla akcji uprzywilejowanych = **125.000**

Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą w roku 201X = Zysk netto przeznaczony na dywidendę : Liczba akcji przeliczeniowych dla potrzeb dywidendy = $400\ 000 : 125\ 000 = 3,20$

Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą w roku 201X+1 = Zysk netto przeznaczony na dywidendę: Liczba akcji przeliczeniowych dla potrzeb dywidendy = $600\ 000 : 125\ 000 = 4,80$

Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą wykazuje **poprawę**, w roku bieżącym zysk dzielony w formie dywidendy pomiędzy akcjonariuszy jest większy.

Ad. 3

Wskaźnik stopy dywidendy na 1 akcję zwykłą w roku 201X = Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą : Cena rynkowa 1 akcji = $3,20 : 32 = 0,10$

Wskaźnik stopy dywidendy na 1 akcję zwykłą w roku 201X+1 = Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą : Cena rynkowa 1 akcji = $4,80 : 40 = 0,12$

Wskaźnik stopy dywidendy na 1 akcję zwykłą wykazuje **poprawę**, rośnie skala korzyści akcjonariuszy w stosunku do bieżącej ceny rynkowej.

Ad. 4

Wskaźnik stopy wypłat dywidendy na 1 akcję zwykłą w roku 201X = Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą * 100% : Wskaźnik zysku na 1 akcję = $3,20 * 100\% : 5,00 = 64\%$

Sprawozdania finansowe i ich analiza

Wskaźnik stopy wypłat dywidendy na 1 akcję zwykłą w roku 201X+1 = Wskaźnik dywidendy na 1 akcję zwykłą * 100% : Wskaźnik zysku na 1 akcję = 4,80 * 100% : 8,00 = 60%

Wskaźnik stopy wypłat dywidendy na 1 akcję zwykłą wykazuje **pogorszenie**, w bieżącym okresie spółka mniej zysku przeznaczyła na dywidendę.

Ad. 5

Roczna efektywność nominalna inwestycji w 1 akcję zwykłą składa się z: wzrostu ceny 1 akcji zwykłej oraz dywidendy na 1 akcję zwykłą.

Roczna efektywność nominalna inwestycji w 1 akcję zwykłą = $((40-32) + 4,80) * 100% : 32 = 40%$

Roczna efektywność realna inwestycji w 1 akcję zwykłą = Roczna efektywność nominalna inwestycji w 1 akcję zwykłą – Stopa rocznej inflacji = 40% - 10% = **30%**